Woonzorgzone Wervik: een solide brug tussen wonen en zorg

Symposium 'Ruimte voor zorg' – 13 december 2011

WERVIK

Vergrijzing

- De interne vergrijzing (80+/60+) in Wervik bedraagt 22,83 % (in 2010). Voor de provincie West-Vlaanderen is dit 20,64 %.
- Redenen:
  - Jongeren trekken weg uit Wervik
  - Kleinere gezinnen
  - Hogere levensverwachting

Recent onderzoek wees uit dat 90 % van de senioren verkiezen om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen.

WERVIK

Doelstellingen Woonzorg

Doelstelling woonzorg is: ouderen en zorgbehoevenden bijstaan opdat ze zo lang mogelijk in hun vertrouwde thuisomgeving kunnen blijven wonen. Om dit te realiseren, wordt er dienstverlening en zorg op maat aangeboden.

WERVIK

Referentiekader

Recent onderzoek wees uit dat een opname in een woonzorgcentrum voor (jong) senioren een schrikbeeld is. Deze tendens gaat spijtig genoeg gepaard met een:

- ✓ exponentiële **afname** van de **mantelzorg**
- ✓ het feit dat **kinderen** steeds meer de vertrouwde **thuisomgeving verlaten**
- ✓ het feit dat **kinderen** kiezen voor **tewerkstelling buitenshuis** en na de werkdag nog diverse huistaken dienen op te nemen.

WERVIK

Criteria van een woonzorgzone

1. Een afgebakend gebied waarin max. 25 % van de woningen specifiek zijn, m.a.w. aangepast aan de noden van de doelgroep. Deze groep bestaat voor max. 25 % uit zorgbehoevende personen die gebruik maken van ouderen-, gehandicapten- of geestelijke gezondheidszorg.
2. 24uur – zorgcentrum binnen een straal van 750 m.
3. Verhoogd niveau van diensten aan huis.
4. Woonomgeving is sociaal veilig en verkeersveilig.

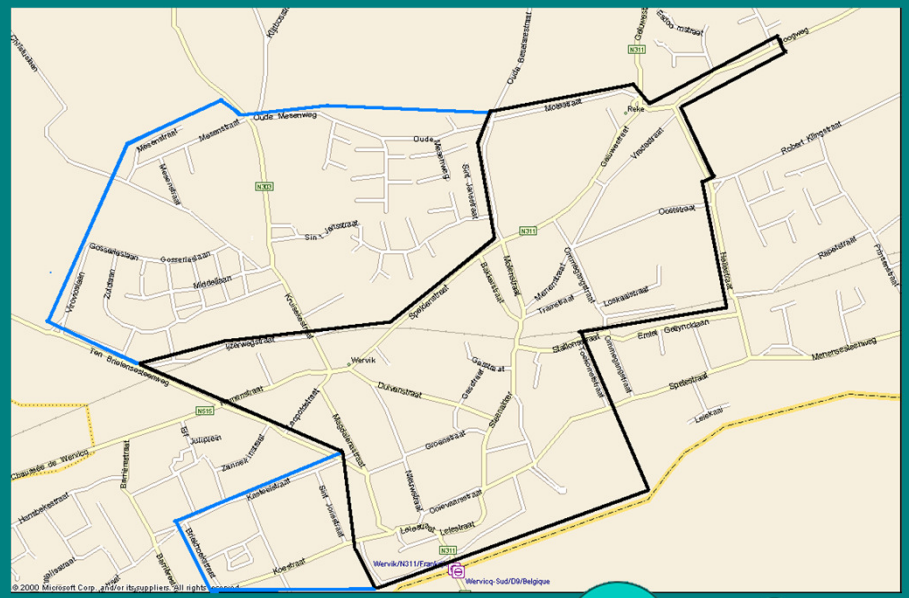

WERVIK

Wonen in Wervik

- De woonkernen Wervik en Geluwe bestaan vooral uit oudere woningen.
- Aantal woningen gebouwd voor 1945: 46,1 % (Vlaams gemiddelde: 32 %)
- Aantal woningen zonder comfort: 9,07 % (Vlaams gemiddelde: 6,62 %)
- Aantal huurwoningen tov totale woningenpatrimonium: 29,6 %
- Sociaal huurpatrimonium tot totale patrimonium: 11,4 % (voor heel West-Vlaanderen: 5,7 %)

WERVIK

Criterium 1: Speciale woonvormen

De Woonzorgzone Wervik telt in totaal 2688 woningen.
Op heden slechts 3,5 % aangepaste woonvormen.

Het OCMW zelf beheert in Wervik 107 woningen.
in deelgemeente Geluwe 73 woningen.

We onderscheiden in Wervik 3 types:

1. bejaardenwoningen (52):
   - geen inkomsten inkomsten- of eigendomsvoorwaarden
   - vaste huurprijs € 118,40/maand of € 298,42/maand
2. serviceflats (17):
   - prijs € 21/dag
3. sociale huisvesting (38):
   - huurprijs op basis van inkomen

Profiel bewoners

95 % van de bewoners:

- gemiddelde leeftijd 80 jaar
- overwegend alleenstaanden
  76 % alleenstaanden
  24 % koppels
- verhouding man/vrouw
  46 % mannen en 54 % vrouwen

5 % van de bewoners doet beroep op gehandicapten- of geestelijke gezondheidszorg (is ‹ 80 jaar)

geen permanente woonbegeleiding

wel solidariteit tussen bewoners (wederzijdse hulp)

WERVIK

Karakteristieken van onze woningen

- totale oppervlakte: ± 60 m²
- 1 slaapkamer
- videofonie of noodoproepsysteem met ondersteuning van een zorgteam
- in de woonzorgzone (centrumgericht)
- op de voetgangerscirkel
- beperkt groenonderhoud
- gratis klusjesdienst of tegen zeer geringe kostprijs
- geen trappen, lift vanaf 6 wooneenheden
- volgens normen ‘levenlang wonen’ (douches, stop-contacten, hoogte werkbladen, deurbreedte,…)
- balkon
- open keuken
- cafetaria in de collectieve ruimte

WERVIK

Strategie

Verwerven leegstaande panden in de woonzorgzone die maar niet verkocht raken. Met subsidies Vlaamse gemeenschap.
Beslissing lokaal woonoverleg proceduraal vereist.

Renovatiesubsidie voor een woning in een bijzonder gebied (cijfers 2011)

Subsidie van 65 % op een maximum kostprijsvan

62.100 euro voor een studio

84.600 euro voor een woning met 1 slaapkamer

95.900 euro voor een woning met 2 slaapkamers (3 pers)

101.500 euro voor een woning met 2 slaapkamers (4 pers)

112.800 euro voor een woning met 3 slaapkamers

124.100 euro voor een woning met 4 slaapkamers

135.300 euro voor een woning met min. 5 slaapkamers

+ 10 % van het subsidiebedrag voor algemene kosten

De gerenoveerde woning wordt verhuurd volgens de sociale huurwetgeving.

De cijfers worden jaarlijks geïndexeerd.

WERVIK

Hefboom tot stadsvernieuwing

2 woningen (Koestraat) worden omgevormd tot 4 sociale appartementen

Bestaande toestand

Nieuwe toestand

Woning (Steenakker 14) wordt omgevormd tot 6 sociale appartementen

Bestaande toestand

Nieuwe toestand

Hefboom tot stadsvernieuwing

Kleine Wervikstraat

Oud schoolgebouw maakt plaats voor 37 sociale woningen.

Toestand vóór afbraak

Nieuwe toestand

Voorgevel

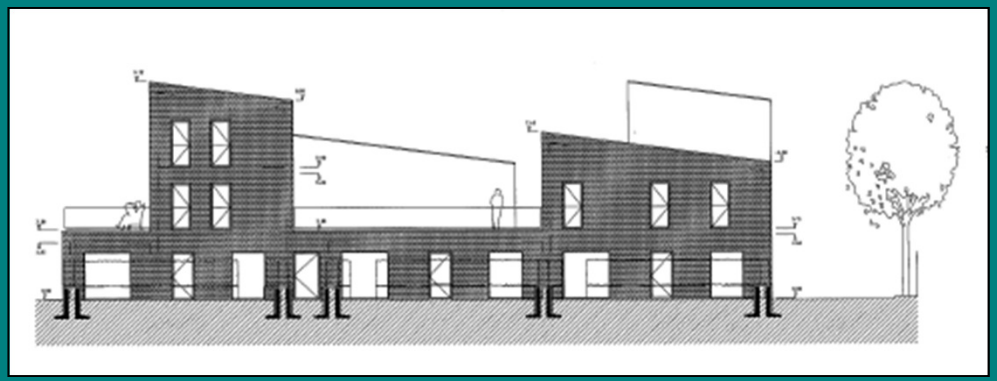

Achtergevel

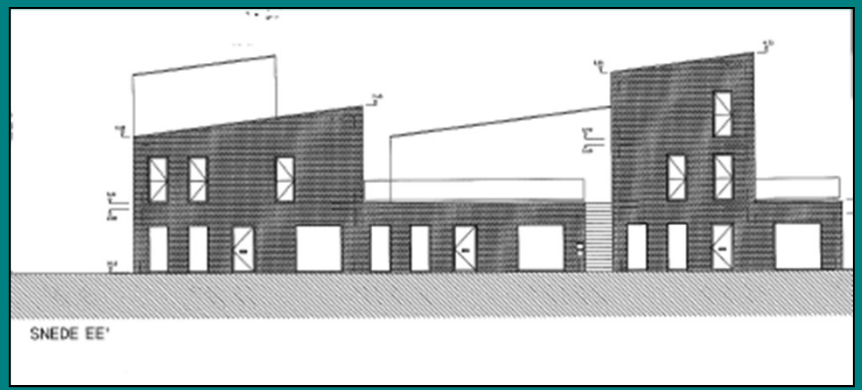

Potentieel nieuw project

Steenakker 23

Winkelpand + woonhuis:

Mogelijkheid om te vormen
tot 7 sociale appartementen.

Woonzorgcentra

Het Pardoen

Momenteel 67 woongelegenheden

21 % mannen
79 % vrouwen
gemiddelde leeftijd: 83,7 jaar

105 woongelegenheden in de toekomst.
Fase B van de bouwwerken is gestart

Mater Amabilis

111 woongelegenheden

gemiddelde leeftijd: 85,9 jaar

Kortverblijf: 6 bedden
Dagverzorgingscentrum: 15

WERVIK

Nachtopvang

- ✓ Voor elke inwoner van Wervik en omliggende die ‘s nachts ondersteuning wenst, zich onveilig voelt of ‘s nachts zorgen nodig heeft
- ✓ 5 bedden ter beschikking
- ✓ Vanaf 16.30 u ‘s avonds tot 10 u ‘s morgens
- ✓ Inclusief verpleging, verzorging, ontbijt en avondmaal
- ✓ De mindermobielencentrale zorgt voor vervoer indien nodig
- ✓ 81 verschillende gebruikers
- ✓ gemiddelde leeftijd: 82 jaar

Tarief: € 25 per nacht

Eén loket

- ✓ het loket voor woonzorg : alle info m.b.t. woonzorg, de daaraan gekoppelde services of woonvormen
- ✓ een persoonlijke vertaling van het aanbod, een persoonlijk advies en begeleidingstraject
- ✓ het op elkaar afstemmen van de afspraken tussen aanbieders van producten en diensten
- ✓ info over alle producten stad en OCMW (digitaal loket). Operationeel in september 2011.
- ✓ in 2010 kwamen 1690 personen langs in het loket.

WERVIK

Callcenter

a) Een 24-urentelefoonpermanentie in het callcenter met 4 callcenteroperatoren.

Alle oproepen die van zorgbehoevende bewoners komen worden:

- ✓ beantwoord
- ✓ geregistreerd in speciaal ontworpen softwareprogramma
- ✓ krijgen een passende opvolging
- ✓ vereenzaamden worden opgebeld
- ✓ vuurtorenfunctie in kader van Lokaal Sociaal Beleid
- ✓ ondersteuning loket Woonzorg

WERVIK

Criterium 2: 24u-zorgcentrum

De afdeling van het woonzorgcentrum Sint-Janshospitaal fungeert als 24u-zorgcentrum.

83 woningen die aanleunen via een alarmpotentieel bij de zorgpost

TERRITORIAAL OVERZICHT PAS-TOESTELLEN WOONZORGZONE

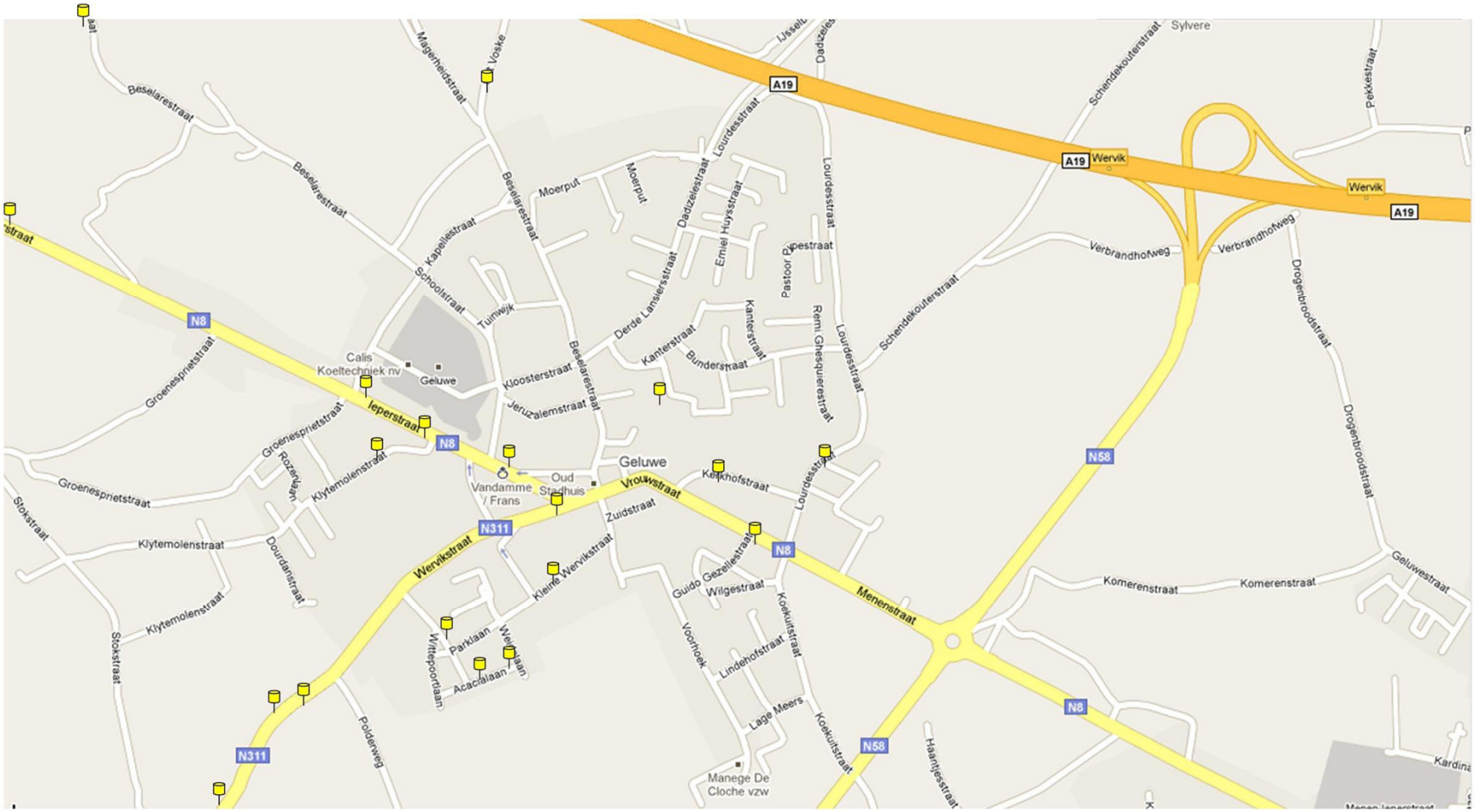

= geïnstalleerd PAS-toestel

Criterium 3: Diensten aan huis

a) *Thuiszorg*
b) *Samenwerkingakkoord met plaatselijke handelaars die thuisleveringsservice bieden tegen een kleine vergoeding.*
d) *Strijkdienst (76 klanten)*
e) *Poetsdienst (240 klanten)*
f) *Antenne thuiszorgwinkel (langetermijnvisie)*
g) *Kledijdienst*
h) *Vervoerservice (130 klanten)*
i) *Warme maaltijdenservice (172 klanten)*
j) *Klusjesdienst: (104 klanten)*

WERVIK

Criterium 4: Woonomgeving

Creatie diverse ontmoetingsplaatsen:

cafetaria's in serviceflats, woonzorgcentra, buurthuis 't Park en in collectieve woonvormen.

Mogelijkheid tot deelname aan sociaal-culturele activiteiten:

- ✓ wordt uitgewerkt door de woonzorgactiviteitenbegeleider en het OCMW-animatoren-team in overleg met de dienst cultuur stad Wervik, LOGO en private partners.
- ✓ activiteiten die worden georganiseerd en de voorkeur van de doelgroep wegdragen:
  infonamiddagen, kaarting, bingo, sneukelroute, verwenontbijtbuffet, uitstappen, optredens, viering verjaardagen, diners (Kerst, Pasen,…), film, ontmoetingsnamiddag 80+, ….

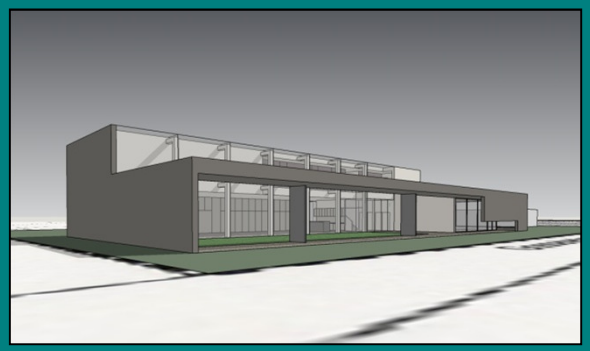

WERVIK

Criterium 4: Woonomgeving

Voetgangerscirkel = een aaneengesloten wandelroute van ± 2 km, die voetgangers (in het bijzonder ouderen en mindervaliden) in staat dient te stellen om zelfstandig op hun eigen tempo hun doel lopend te bereiken.

Aanwezigheid van winkels en diensten:
bakkers, slagers, vishandel, banken, post, kappers, nieuwkuis, stadhuis, fotografen, eetgelegenheden, cafés, notaris, optiek, mutualiteiten, bibliotheek.

Criterium 4: Woonomgeving

- 3 knelpuntenwandelingen met oa schepen openbare werken, SAR en mindervaliden

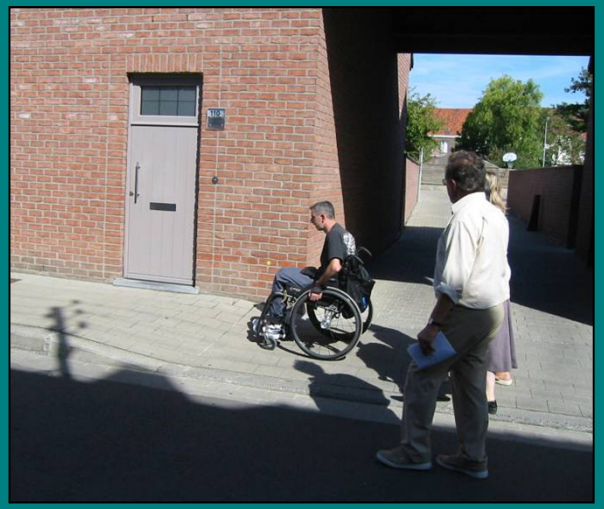

Richtlijnen:

- Bij elke oversteekplaats vloeiend hellend vlak voorzien
- Middenstand aanschrijven om 1 meter doorgang op voetpad te vrijwaren
- Verzakkingen verhelpen
- Deksels nutsvoorzieningen aanpassen
- Hinderende verkeersborden verplaatsen
- Bewegwijzering aanbrengen
- Voorzien in nieuwe oversteekplaatsen
- Bijkomende zitbanken plaatsen
- Bijkomende verlichting plaatsen
- Aankoop wagentje met zitbank

Kritische succesfactoren

1. draagvlak: geloof beleidsmakers in het concept
2. startkapitaal / - subsidie gelinkt aan de overtuiging ‘ouderenzorg mag iets kosten’ en vervolgens constant subsidiebronnen screenen
3. meerjarenplanning
4. samenwerkingsverbanden met diverse actoren
5. vraaggestuurd werken → impliceert telefonische klantenbevraging
6. resultaten meten → restultaten outen
7. voldoende aanbod woningen cfr. label levenslang wonen
8. gemotiveerd personeel
9. comité ouderen- en woonzorg. Stuurgroep met beslissingsbevoegdheid genereert oplossingen op maat.

WERVIK

Koken kost geld - 1

2004	Vlaamse gemeenschap – demonstratieproject Woonzorgzone: een brug tussen wonen en zorg	49.600 euro	
2004	Koning Boudewijnstichting Zet een netwerk op voor hoogbejaarden – Goedemorgen! Goed geslapen?		
2004	Nationale loterij Bus met tillift	8.700 euro	
2004	Provincie West-Vlaanderen – zorgreglement Subsidiëring loonkost voor drie jaar van – Woonzorgcoördinator – Maatschappelijk werker	13.114,03 euro	
2004	Kabinet Leterme Laboproject		
2005	Koning Boudewijnstichting Zet een netwerk op voor hoogbejaarden – Wervik op z'n lekkerst	1.500 euro	
2005	Nationale loterij Telefoonconsole met registratesysteem		
2005	Sociale en culturele participatie		
2005	Kabinet minister sociale zaken Nachtopvang: professionele ondersteuning voor een goede nachtrust		
2005	Cel Sociale Economie – SINE Poetsdienst en Strijkdienst in kader van dienstcheques		
2005	Eliafonds met de stad Wervik Voetgangerscirkel		

Koken kost geld - 2

2006	Koning Boudewijnstichting Steun de mantelzorgers - Nachtopvang : professionele ondersteuning voor een goede nachtrust		
2006	Koning Boudewijnstichting Steun de mantelzorgers - Nachtelijke ondersteuning! Noodoproepen Woonzorgzone in samenwerking met het Sint-Janshospitaal		
2006	Sociale en culturele participatie	128,58 euro	
2007	Sociale en culturele participatie	262,12 euro	
2008	Vlaamse gemeenschap – thuiszorg Nachtopvang: professionele ondersteuning voor een goede nachtrust		?
2008	Sociale en culturele participatie	716,72 euro	
2009	Europese subsidie – Leader		?
2008	SAR + stad Wervik		
2010	Personeelssubsidies Sociale maribel	134.665 euro	
2010	Personeelssubsidies – dienstencheques Activa DC Sine DC Vermindering patronale bijdrage Vlaamse ondersteuningspremie	 500 euro 66.641 euro 39.560 euro 5.971 euro	
2011	50+ brochure		

Problemen bij de uitbouw van de woonzorgzone

- Woonzorg is een materie die ressorteert onder diverse Vlaamse departementen en federale ministeries
- Ontbreken van structurele financieringsbronnen
- Samenwerking niet evident. Regierol van lokaal bestuur staat soms ter discussie
- Resultaten soms niet zichtbaar
- Moeizame uitbreiding aantal aangepaste woningen
- Huisvestings- en renovatiepremies niet toegankelijk en niet afgestemd op doelpubliek
- Afbakening woonzorgzone ter discussie
- Beroepsgeheim en wet op privacy hypothekeert detectie vereenzaamden, beantwoording noodoproepen vanuit zorgkruispunt
- Tekort bedden nachtopvang
- Beperkte financiële draagkracht gemeente

WERVIK

Resultaten

- Nieuwe behoeften ontdekt en beantwoord in de loop van de uitwerking van het oorspronkelijk concept en nieuwe diensten gecreëerd
- Leegstaande, oude woningen gesitueerd in de zone worden aangekocht
- Renovatie volgens normen levenlang wonen
- Creatie van tewerkstelling: 54 koppen
- Opstarten volledig nieuwe afdeling binnen het OCMW
- Oprichten bijzonder comité ouderen- en woonzorg

- Aanleiding tot nieuwe werkmethodes: klant stuurt, activering senioren, …
- Multiplicatoreffect: bezoekers en studiedagen, interesse vanuit binnen- en buitenland

WERVIK

WERVIK

In samenwerking met

Met steun van de Vlaamse overheid

Provincie West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

stad WERVIK
GRENZELOOS VERRASSEND

RSZPPO

Koning Boudewijnstichting

Nationale Loterij

WERVIK